

NATUURONDERZOEK POELenburg OOST ZAANDAM

Broedvogels, marterachtigen, ringslang, vleermuizen en waterspitsmuis

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Van Riezen & Partners
Contactpersoon: Dhr. M. Otterlo
Adres: Amstelplein 1
1096 HA Amsterdam
Tel: 06 31766019
E-mail: mvo@vanriezenenpartners.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: J.I. Andringa MSc.

Auteur: Ing. C.J. Aalbers
Kwaliteitscontrole: ing. S. van Lieshout

Projectcode: RPVW2202
Status: Concept
Datum: 30-12-2022

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten bij
brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O.
Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de
Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee
toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek.....	6
2.1	Broedvogels.....	6
2.2	Marterachtigen	6
2.3	Ringslang.....	6
2.4	Vleermuizen.....	7
2.4.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	7
2.4.2	Paarverblijfplaatsen.....	7
2.4.3	Winterverblijfplaatsen	7
2.4.4	Vliegroutes en foerageergebieden	7
2.5	Waterspitsmuis	7
2.6	Overzicht inventarisaties.....	8
3	Resultaten.....	9
3.1	Broedvogels.....	9
3.2	Marterachtigen	9
3.3	Ringslang.....	9
3.4	Vleermuizen.....	10
3.4.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	10
3.4.2	Paarverblijfplaatsen.....	10
3.4.3	Winterverblijfplaatsen	10
3.4.4	Vliegroutes en foerageergebieden	10
3.5	Waterspitsmuis	10
3.6	Beschermde functies projectgebied	10
4	Conclusie en aanbevelingen	11
4.1	Conclusie.....	11
4.2	Aanbevelingen t.a.v. de Wet natuurbescherming.....	11
Bijlage 1:	Kaart resultaten broedvogels.....	12
Bijlage 2:	Kaart resultaten marterachtigen.....	13
Bijlage 3:	Kaart resultaten ringslang.....	14
Bijlage 4:	Kaart resultaten vleermuizen	15
Bijlage 5:	Kaart resultaten waterspitsmuis	16

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De gemeente Zaanstad is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te laten stellen ten behoeve van een beoogde verkaveling van het projectgebied. In het gebied wordt nieuwbouw gerealiseerd. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In maart 2022 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan Wet natuurbescherming¹. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor broedvogels, marterachtigen, ringslang, vleermuizen en de waterspitsmuis. In opdracht van Van Riezen & Partners is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door broedvogels, marterachtigen, ringslang, vleermuizen en de waterspitsmuis. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Er wordt onderscheid gemaakt in soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Er kan mogelijk zonder een ontheffing middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten en aan de voorwaarden in de gedragscode wordt voldaan.

De nestlocaties van soorten uit de categorieën 1-4 uit de herziene vogellijst van het Ministerie van E, L & I zijn jaarrond beschermd. Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) en artikel 3.5 (Habitatrichtlijn) van de Wet natuurbescherming. De marterachtigen, ringslang en de waterspitsmuis zijn op nationaal niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten – Vogelrichtlijn (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

¹ Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. (2022). *Quickscan Wet natuurbescherming Poelenburg Oost te Zaanstad* (Projectcode: RPNA2201) 23 maart 2022.

Europees beschermde soorten – Habitatrichtlijn (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten (Artikel 3.10 Wet natuurbescherming)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 BROEDVOGELS

Het onderzoek naar broedvogels bestaat uit een inventarisatie van nesten en territoria binnen de invloedssfeer van het projectgebied. Het gaat hierbij om categorieën 1-4 uit de herziene vogellijst van het Ministerie van E, L & I welke 26 augustus 2009 is gepubliceerd. De methode voor het inventariseren van broedvogels is gebaseerd op de BMP-methode van SOVON². Om de aanwezigheid van broedgevallen en territoria vast te stellen zijn er vijf bezoeken aan het projectgebied gebracht, vanaf één uur voor zonsopkomst tot circa één uur na zonsopkomst. Door één uur voor zonsopkomst in het onderzoeksgebied te zijn, is tevens de activiteit van nachttactieve soorten onderzocht.

Het inventariseren van broedvogels heeft plaatsgevonden in de periode 15 maart – 15 juli 2022. De inventarisaties zijn verspreid over de aangegeven onderzoeksperiode uitgevoerd met een minimale tussenpose van 10 dagen, teneinde de trefkans op zowel vroeg als later in het seizoen aanwezige soorten te vergroten.

In paragraaf 2.6 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.2 MARTERACHTIGEN

In het projectgebied is onderzoek gedaan naar de boommarter, bunzing, hermelijn, steenmarter en de wezel. Het onderzoek naar de hermelijn en de wezel heeft plaatsgevonden met behulp van zogenaamde wezelcamera's. Dit zijn standaard cameravallen welke in een behuizing worden geplaatst met twee openingen geschikt voor marterachtigen. In de behuizing is vervolgens geurstof en lokvoer aangebracht. Deze cameravallen zijn minstens vier weken actief geweest in de periode mei - augustus, waarbij ze periodiek zijn uitgelezen en de batterijen vervast zijn. De wezelcamera's zijn geschikt voor het in beeld brengen van de hermelijn en de wezel en in mindere mate ook de bunzing.

Voor het in beeld brengen van de lokale verspreiding van de boommarter, bunzing en steenmarter zijn daarom aanvullend op strategische plaatsen cameravallen in het veld geplaatst. Voor de camera is een geurstof aangebracht om de trefkans op individuen van marterachtigen te vergroten. De cameraval locaties zijn ter plaatse in het veld bepaald aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat. De verschillende inventarisatiemethoden vullen elkaar aan en zullen een nauwkeurig beeld van de verspreiding weergeven.

Het voorkomen van de marterachtigen is naast de aanwezigheid van voldoende dekking ook afhankelijk van de aanwezigheid van voldoende prooidieren. Om die reden is bij de plaatsing en bij de controles ook specifiek gelet op sporen, prooiresten en individuen van prooidiersoorten voor de marterachtigen. Het onderzoek naar marterachtigen is uitgevoerd conform de "Handreiking Wezel, hermelijn en bunzing" van de Provincie Noord-Holland³. In het projectgebied zijn vier cameravallen geplaatst.

In paragraaf 2.6 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.3 RINGSLANG

Het onderzoek naar het voorkomen van de ringslang is uitgevoerd op basis van de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus⁴. Teneinde deze soort te inventariseren zijn herpetoplaten in het veld geplaatst nabij voor de soort geschikt habitat. Deze platen vormen bij minder gunstige weersomstandigheden schuilplaatsen en worden snel warm bij het doorbreken van de zon. Met behulp van deze platen is de kans op het aantreffen van een individu van de ringslang tijdens de inventarisaties vergroot. Tijdens vier inventarisatierondes in de periode juli t/m september zijn de herpetoplaten gecontroleerd en is actief gezocht naar zonnende of foeragerende exemplaren. Het onderzoek is uitgevoerd onder voor deze soort gunstige weersomstandigheden. De potentiële broeihopen die tijdens de habitatscan in januari 2022 zijn aangetroffen zijn tijdens het onderzoek niet meer aangetroffen. Derhalve is er niet specifiek gezocht naar de aanwezigheid van eischalen van de ringslang.

² Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

³ Handreiking wezel, hermelijn en bunzing. Provincie NH 2017.

⁴ Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.

In paragraaf 2.6 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.4 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, migratieroutes, vliegroutes en foerageergebied. Per onderzochte functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2021⁵. In verband met de omvang en het overzicht van het projectgebied, zijn de inventarisaties in een team van twee deskundigen op het gebied van vleermuizen uitgevoerd. Het onderzoek is specifiek gericht op verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt standaard met de Pettersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software. Er is tevens gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera om vleermuizen buiten de reikwijdte van de echolocatie te kunnen waarnemen en de vliegrichting van vleermuizen te bepalen.

In paragraaf 2.6 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.4.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 juni – 15 juli 2022 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes, waarvan er één in de vroege ochtend van circa drie uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De andere ronde is 's avonds uitgevoerd vanaf zonsondergang tot 2,5 uur na zonsondergang. Tenminste één ronde is in juni uitgevoerd.

2.4.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 augustus – 15 september 2022 zijn er twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. Eén ronde is vanaf zonsondergang tot middernacht uitgevoerd en de overige ronde is uitgevoerd tussen 22:00 en 00:00.

2.4.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In december 2022 zijn de boomholtes in het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen en de aanwezigheid van sporen van vleermuizen die kunnen duiden op het gebruik van de boomholte als verblijfplaats. Het onderzoek is uitgevoerd in een team van twee gecertificeerde klimmers met deskundigheid op het gebied van vleermuizen. Er is voor het onderzoek gebruik gemaakt van een ladder, zaklamp, spiegel, endoscoop en klimmaterialen.

2.4.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd en bestaat uit twee rondes. Eén ronde is in de kraamperiode van vleermuizen uitgevoerd. De overige ronde is in de paarperiode van vleermuizen uitgevoerd.

2.5 WATERSPITSMUIS

Het onderzoek naar beschermde muizensoorten is uitgevoerd conform de 'IBN'⁶ methode. Hierbij is in geschikt habitat in het projectgebied één rij met 20 inloopvallen (zogenaamde raai) geplaatst. Gedurende drie nachten voorafgaand aan de vangrondes zijn de vallen in het veld aanwezig ten behoeve van het zogenaamde pre-baiten. Dit betreft een periode waarin de muizen aan de vallen kunnen wennen, deze staan dan niet op scherp en zijn gevuld met voer. Na deze periode zijn de vallen op scherp gezet en zijn er zes vangrondes uitgevoerd, waarvan drie in de avond en drie in de ochtend hebben plaatsgevonden. Hierbij zijn de gevangen muizen gedetermineerd en vrijgelaten. Dit onderzoek is uitgevoerd in het najaar.

⁵ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2020). *Vleermuisprotocol 2021*. Oktober 2020.

⁶ Bergers & La Haye, 2000, Kleine zoogdieren betrouwbaarder en efficiënter inventariseren. In: De Levende Natuur, 101 (2) 52-58.

2.6 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het onderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. C.J. Aalbers, J.I. Andringa MSc., V.M. Bouw, S. Breur, Y. Coolen MSc, ing. D. Dolman, ing. J.C.H. den Hollander, L.E. Kramer, ing. S.T.J. Kuip, ing. D. van der Leeuw en S.P. Reitsma.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
29-03-2022	06:23 – 08:23	Vogels	Jaarrond beschermde nesten	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 11 °C
19-04-2022	05:36 – 07:36	Vogels	Jaarrond beschermde nesten	Geheel bewolkt, 3 Bft, 16 °C
12-05-2022	04:51 – 06:51	Vogels	Jaarrond beschermde nesten	Licht bewolkt, 3 Bft, 13 °C
12-05-2022	07:00 – 08:00	Reptielen	Ringslang	Licht bewolkt, 4 Bft, 16 °C
07-06-2022	04:22 – 06:22	Vogels	Jaarrond beschermde nesten	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 16 °C
07-06-2022	07:00 – 08:00	Reptielen	Ringslang	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 16 °C
09-06-2022	22:00 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Licht bewolkt, 3 Bft, 14 °C
05-07-2022	04:27 – 06:27	Vogels	Jaarrond beschermde nesten	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 18 °C
05-07-2022	07:00 – 08:00	Reptielen	Ringslang	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 18 °C
05-07-2022	02:25 – 05:25	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 14 °C
14-07-2022	N.v.t.	Marterachtigen	Camera's plaatsen en sporenonderzoek	Half tot zwaar bewolkt, 3 Bft, 20 °C
26-07-2022	N.v.t.	Marterachtigen	Camera's controleren en sporenonderzoek	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 18 °C
26-07-2022	09:00 – 10:00	Reptielen	Ringslang	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 18 °C
16-08-2022	N.v.t.	Marterachtigen	Camera's controleren en sporenonderzoek	Zwaar bewolkt, 2 Bft, 24 °C
16-08-2022	21:04 – 00:04	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen	Zwaar bewolkt, 2 Bft, 19 °C
17-08-2022	N.v.t.	Marterachtigen	Camera's controleren en sporenonderzoek	Geheel bewolkt, 2 Bft, 18 °C
17-09-2022	22:00 – 00:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen	Zwaar bewolkt, 4 Bft, 12 °C
30-09-2022	11:00 – 12:00	Reptielen	Ringslang	Zwaar bewolkt, 3 Bft, 16 °C
30-09-2022	N.v.t.	Landzoogdieren	Muizenvallen plaatsen	Zwaar bewolkt, 3 Bft, 16 °C
03-10-2022	8:00 – 8:30	Landzoogdieren	Muizenvallen op scherp zetten	Vrijwel geheel bewolkt, 2 Bft, 16 °C
03-10-2022	18:00 – 19:00	Landzoogdieren	Muizenvallen controleren	Vrijwel geheel bewolkt, 2 Bft, 15 °C
04-10-2022	08:00 – 08:30	Landzoogdieren	Muizenvallen controleren	Geheel bewolkt, 3 Bft, 14 °C
04-10-2022	18:15 – 18:45	Landzoogdieren	Muizenvallen controleren	Geheel bewolkt, 3 Bft, 16 °C
05-10-2022	08:15 – 08:45	Landzoogdieren	Muizenvallen controleren	Geheel bewolkt, 5 Bft, 15 °C
05-10-2022	18:15 – 18:45	Landzoogdieren	Muizenvallen controleren	Geheel bewolkt, 5 Bft, 17 °C
06-10-2022	08:00 – 09:00	Landzoogdieren	Muizenvallen controleren en ophalen.	Licht bewolkt, 4 Bft, 13°C
19-10-2022	N.v.t.	Marterachtigen	Camera's ophalen en sporenonderzoek	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 13 °C
20-12-2022	N.v.t.	Vleermuizen	Winterverblijfplaatsen	Geheel bewolkt, 3 Bft, 10°C

3 RESULTATEN

3.1 BROEDVOGELS

Er zijn binnen het projectgebied geen jaarrond beschermde nesten vastgesteld van vogels benoemd in categorie 1 t/m 4. Op het nest binnen het projectgebied is een broedgeval van de zwarte kraai vastgesteld. De zwarte kraai betreft een soort uit categorie 5 uit de herziene vogellijst van het Ministerie van E, L & I welke 26 augustus 2009 is gepubliceerd. De soorten uit categorie 5 zijn enkel jaarrond beschermd wanneer er zwaarwegende redenen zijn om deze jaarrond te beschermen. Buiten het projectgebied is eveneens een broedgeval van de zwarte kraai vastgesteld en in de omgeving zijn meerdere potentiële nestgelegenheden voor de zwarte kraai aanwezig, de soort is in staat een eigen nest te bouwen. Het nest van de zwarte kraai is hierdoor niet jaarrond beschermd. In het projectgebied is een overvliegende buizerd waargenomen. Deze buizerd heeft geen binding met het projectgebied vertoond.

In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek naar broedvogels op kaart weergegeven.

3.2 MARTERACHTIGEN

Tijdens het onderzoek naar marterachtigen binnen het projectgebied is met behulp van de cameravallen één individu van de hermelijn aangetroffen (afbeelding 1). Op 14 juli 2022 zijn er vier cameravallen geplaatst op locaties met geschikt habitat. Dit betrof twee wezelcamera's en twee cameravallen. Op één cameraval geplaatst in braamstruweel is de hermelijn waargenomen. De hermelijn is één keer waargenomen op deze camera op 2 augustus 2022 om 21:06.

Op basis van de beelden kan worden vastgesteld dat het projectgebied deel uit maakt van het functioneel leefgebied van de hermelijn. In de directe omgeving van de cameravallen is geschikt habitat aanwezig voor verblijfplaatsen van de hermelijn in de vorm van dicht struweel. Op de camerabeelden zijn diverse waarnemingen van muizen gedaan, muizen vormen een belangrijke voedselbron voor de hermelijn. Door de aanwezigheid van dit individu van de hermelijn in combinatie met de ruige begroeiing in het projectgebied dat beschutting en potentiële verblijfplaatsen biedt voor de hermelijn, dient er vanuit te worden gegaan dat er één of meerdere verblijfplaatsen van de hermelijn aanwezig zijn in het projectgebied. Op de camerabeelden zijn de bruine rat, egel, gewone bosmuis (afbeelding 2), hermelijn, huiskat, huisspitsmuis, koolmees en de veldmuis aangetroffen.

In bijlage 2 zijn de resultaten van het onderzoek naar marterachtigen op kaart weergegeven.

Afbeelding 1: De hermelijn op de cameraval

Afbeelding 2: De gewone bosmuis op de cameraval

3.3 RINGSLANG

In het projectgebied zijn tijdens het onderzoek geen sporen of individuen van de ringslang aangetroffen. In oktober zijn geen potentiële broeihopen voor de ringslang meer in het projectgebied aangetroffen. Derhalve is er niet specifiek gezocht naar de aanwezigheid van eischalen van de ringslang.

In bijlage 3 zijn de locaties van de herpetoplaten op kaart weergegeven.

3.4 VLEERMUIZEN

In het projectgebied en in de directe omgeving zijn gedurende het onderzoek de gewone dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht.

In bijlage 4 zijn de resultaten van het onderzoek naar vleermuizen op kaart weergegeven.

3.4.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

Er zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied vastgesteld. Tijdens het onderzoek is één passerend individu van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast zijn er boven de watergang buiten het projectgebied drie passerende individuen van de meervleermuis, één passerend individu van de laatvlieger en één passerend individu van de ruige dwergvleermuis waargenomen.

3.4.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN

Er zijn geen paarverblijfplaatsen of baltterritoria van vleermuizen in het projectgebied vastgesteld. Buiten het projectgebied is één baltterritorium vastgesteld van de gewone dwergvleermuis. Deze bevindt zich bij het flatgebouw aan Poelenburg 183 t/m 204.

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen zijn twee foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen en één passerend individu van de meervleermuis waargenomen.

3.4.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

Tijdens de inspectie van de boomholte is de aanwezige holte onderzocht met een endoscoop. De boomholte biedt niet voldoende ruimte om te fungeren als verblijfplaats van vleermuizen. Tijdens de controle zijn geen overwinterende vleermuizen of sporen van vleermuizen aangetroffen in de boomholte.

3.4.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

In het projectgebied is geen vaste vliegroute van vleermuizen vastgesteld. In 2021 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. vleermuisonderzoek gedaan in de omgeving van het projectgebied⁷. Boven de watergang langs het projectgebied is in 2021 een vliegroute van 45 individuen van de meervleermuis vastgesteld. Tijdens het onderzoek in 2022 zijn er vijf passerende individuen van de meervleermuis waargenomen. Deze vliegroute valt binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Het projectgebied wordt in beperkte mate door gemiddeld twee individuen van gewone dwergvleermuis gebruikt als foerageergebied. In de directe omgeving zijn soortgelijke of geschiktere foerageergelegenheden aanwezig. Door het beperkte gebruik en de aanwezigheid van voldoende alternatieven is het foerageergebied in het projectgebied niet van essentieel belang voor de staat van instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

3.5 WATERSPITSMUIS

In het projectgebied zijn geen individuen van de waterspitsmuis aangetroffen. Tijdens het onderzoek naar muizen in het projectgebied is één individu van de gewone bosmuis en één individu van de huisspitsmuis aangetroffen.

In bijlage 5 zijn de resultaten van het onderzoek naar de waterspitsmuis op kaart weergegeven.

3.6 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied en de directe omgeving bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke beschermde functies zijn aangetroffen in het projectgebied en de directe omgeving.

Tabel 2: Beschermde functies

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie
Artikel 3.10	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Verblijfplaats in het projectgebied
Artikel 3.5	Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Essentiële vliegroute binnen de invloedssfeer

⁷ Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. (2021). *Natuuronderzoek A7-A8* (Projectcode: WB/VW2105) 2 december 2021.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied is één individu van de hermelijn waargenomen. Aan de hand van het aanwezige habitat en de waarneming van het individu van de hermelijn dient er vanuit te worden gegaan dat er tenminste één verblijfplaats van de hermelijn binnen het projectgebied aanwezig is.

Boven de watergang ten oosten van het projectgebied is een essentiële vliegroute van de meervleermuis vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn er vijf individuen van de meervleermuis waargenomen. Tijdens tellingen boven dezelfde watergang in 2021 zijn er minimaal 45 individuen vastgesteld gebruik te maken van deze vliegroute. Buiten het projectgebied is een baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Binnen het projectgebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels uit categorie 1 t/m 4 vastgesteld. Wel is er een nest van de zwarte kraai vastgesteld binnen het projectgebied. Door de aanwezigheid van voldoende alternatieve nestlocaties buiten het projectgebied is het nest van de zwarte kraai niet jaarrond beschermd. Binnen het projectgebied zijn geen individuen van de ringslang en de waterspitsmuis vastgesteld.

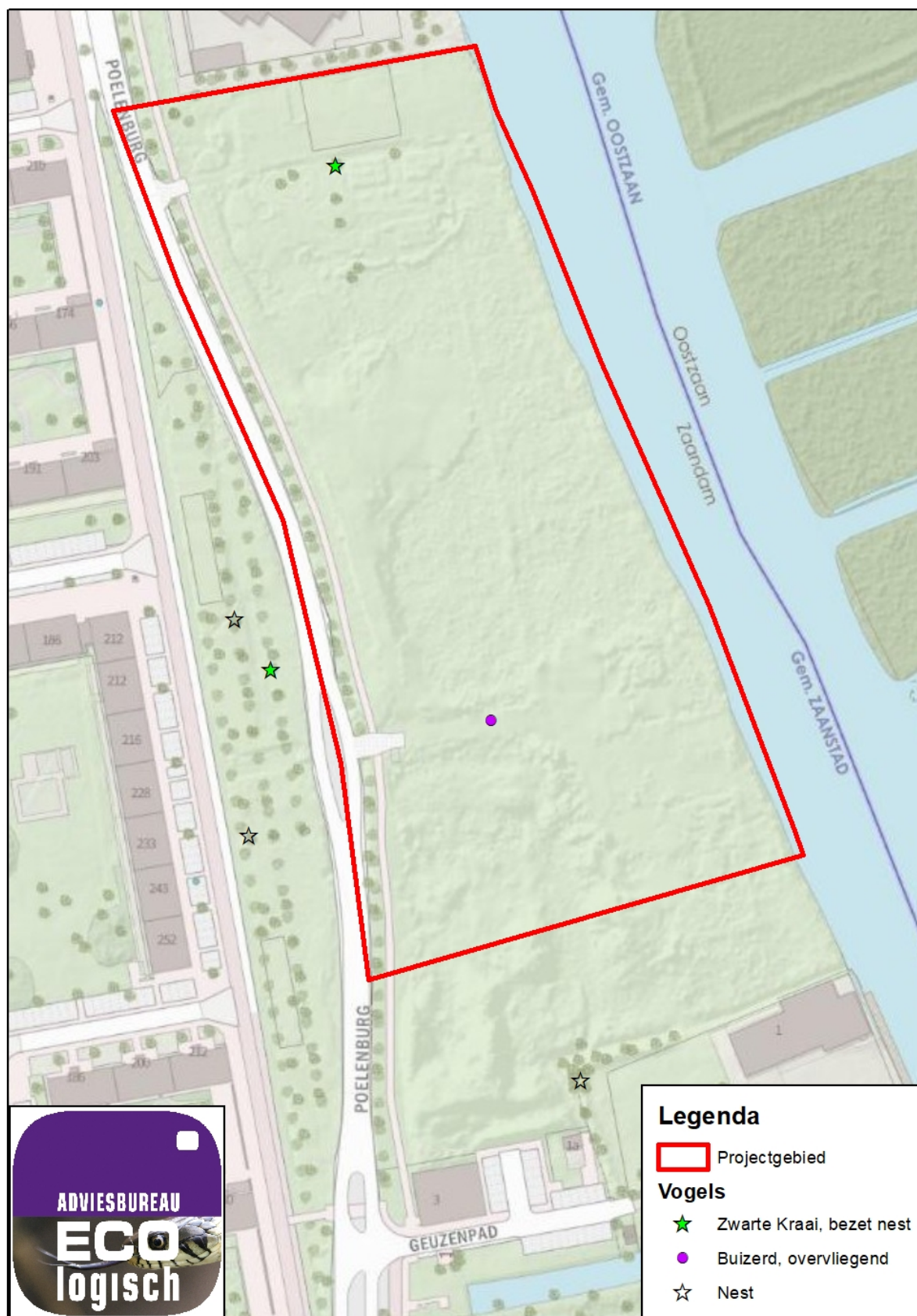
4.2 AANBEVELINGEN T.A.V. DE WET NATUURBESCHERMING

De verblijfplaats van de hermelijn zal tijdens de werkzaamheden worden aangetast en vernield. Daarnaast kunnen individuen worden verstoord en gedood gedurende de geplande ontwikkeling. Hiermee worden de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming overtreden. Het is noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen voor de verbodsbepalingen uit artikel 3.10. Aan een ontheffing kunnen bepaalde voorwaarden verbonden zijn, zoals het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze zullen door een deskundig ecoloog moeten worden uitgewerkt in een activiteitenplan en ecologisch werkprotocol.

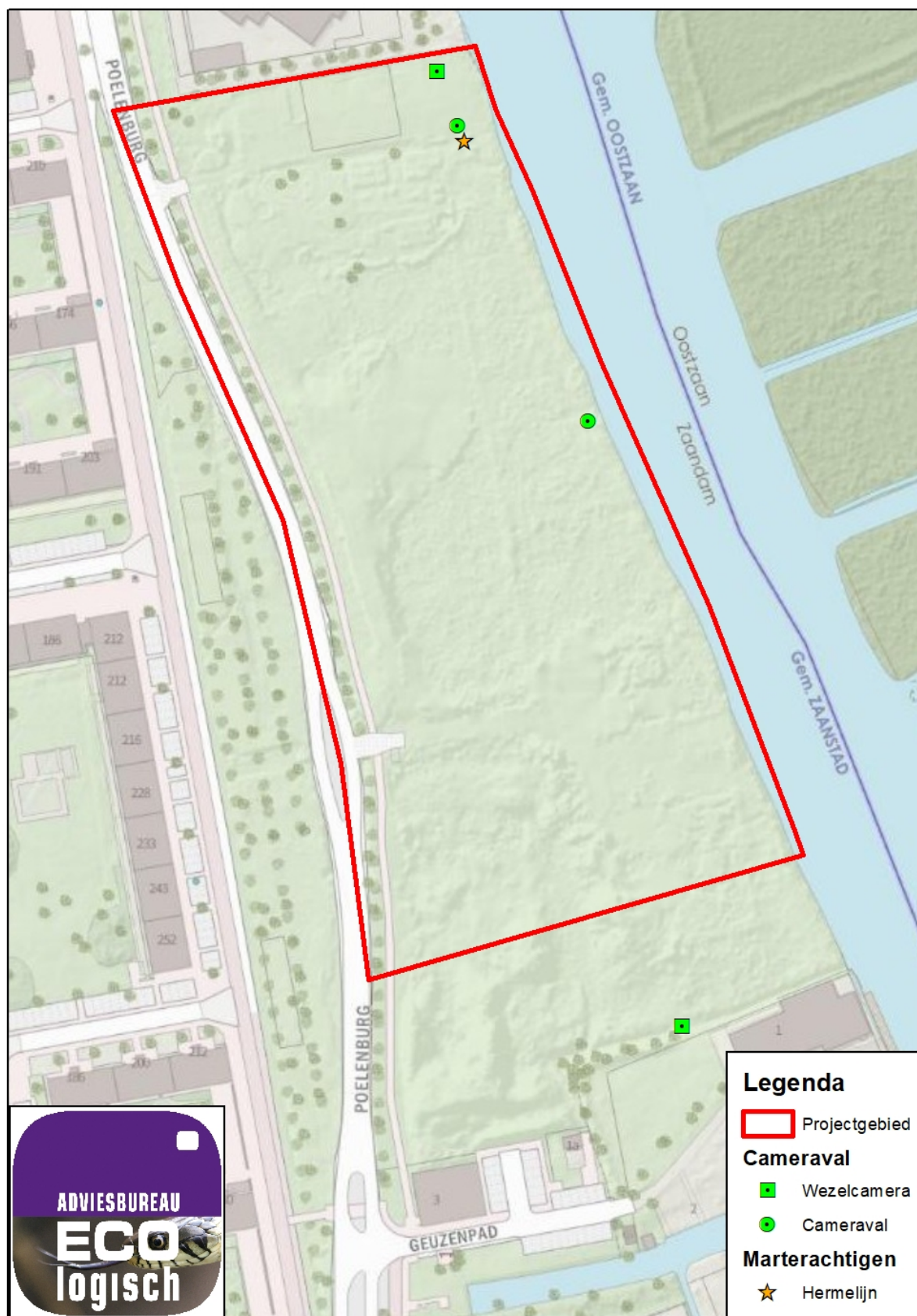
In de nieuwe situatie mogen de nieuwe woningen en verlichting niet zorgen voor lichtuitstraling op het water. Vleermuizen kunnen door nachtelijke verlichting worden verstoord tijdens het foerageren en passeren. Indien toch nachtelijke verlichting wordt geplaatst nabij de watergang, dient er gebruik te worden gemaakt van vleermuisvriendelijke verlichting met amberkleurig licht en richtarmaturen die niet uitstralen op de watergang.

Er dienen maatregelen te worden getroffen om het doden van (algemene) amfibieën, algemene broedvogels, vissen en zoogdieren te voorkomen. Deze maatregelen zullen worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

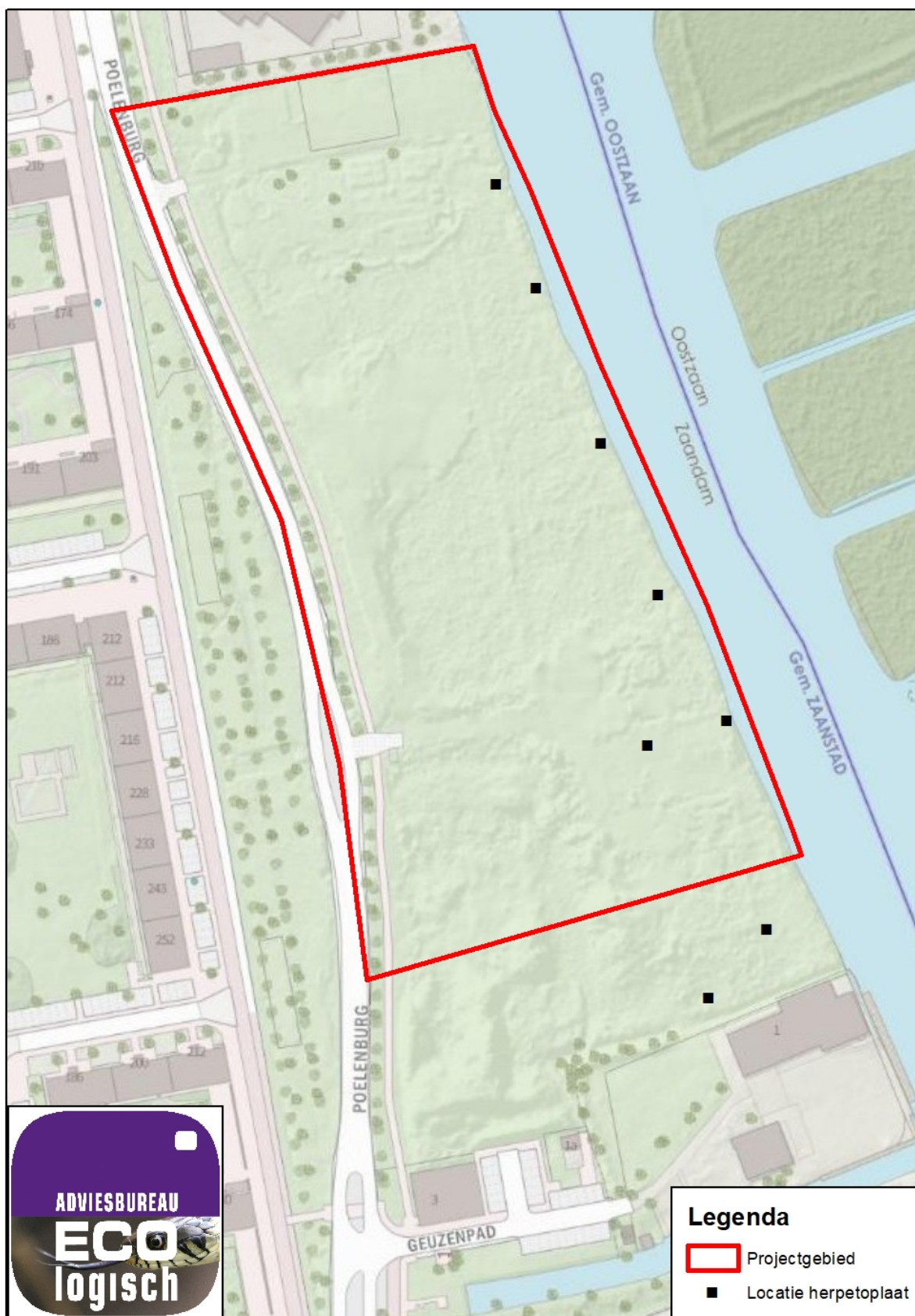
Bijlage 1: Kaart resultaten broedvogels

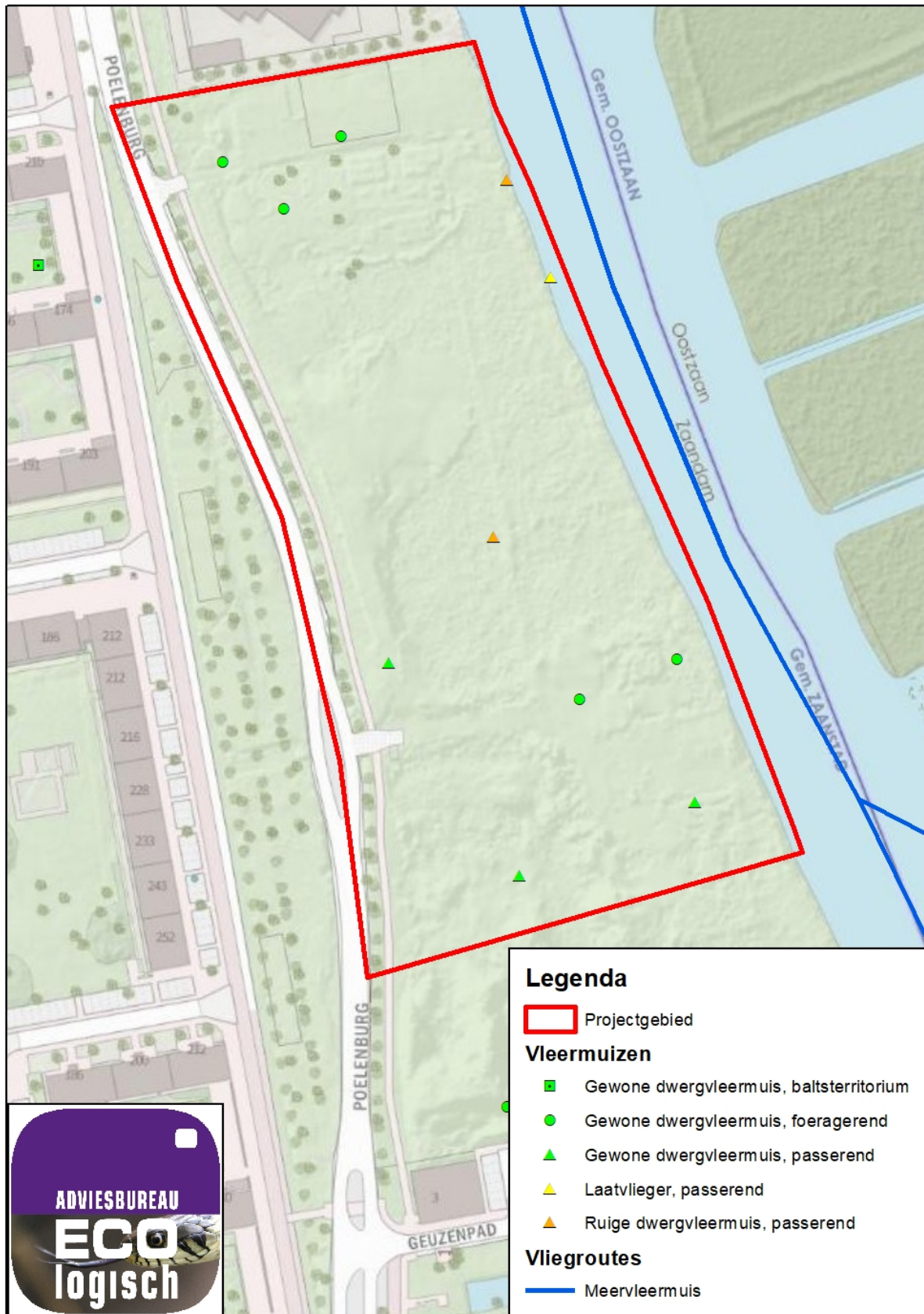
Bijlage 2: Kaart resultaten marterachtigen

Bijlage 3: Kaart resultaten ringslang

Bijlage 4: Kaart resultaten vleermuizen

Bijlage 5: Kaart resultaten waterspitsmuis

